

# Реквієм для листопаду

**Автор:**

Дзвінка Матіяш

Реквієм для листопаду

Дзвінка Матіяш

Героїня книги Дарина гостро переживає смерть мами. Дівчині доводиться навчитися жити по-новому і заповнювати порожнечу, яка залишається всередині після втрати близької людини. Це доводиться робити через зустріч із власними страхами, комплексами, сумнівами. Дарина справляється – адже її внутрішній світ багатий, глибокий і неординарний, і в ньому попри самотність, е і кохання, і дружба. Ця повість, у якій немає єдиної сюжетної лінії, розбита на численні фрагменти-переживання. Її можна починати читати з будь-якої сторінки. Перечитуючи той самий фрагмент багато разів.

Дзвінка Матіяш

Реквієм для листопаду

- Il fait novembre en mon ?me -

«Novembre», Emile Verhaeren

Минуло два місяці від смерті мами. Дарина повертається додому, несучи в руках пакет із морквяним соком. Мама не любила морквяного соку, їй подобався березовий. Справжній – щойно виточений із дерева, що пахне березневим талим снігом. Дарина уявляє, як вона йде до лісу, в неї промокли ноги, холоші джинсів забрьохані, в руках трилітровий слоїк, куди вона наточить соку. Сік нагадуватиме воду, тільки буде ледь-ледь жовтавий і дуже солодкий. Вони питимуть його вдвох із мамою. І мама сміятиметься дзвінким дитячим сміхом. Вона забуває про те, що вона доросла жінка з наївними очима, і перетворюється на безтурботну дівчинку-підлітка, і трохи соромиться своєї дитячої безтурботності й дитячих рухів. І ходить так дивно й трохи смішно-незграбно, як дівчинка-підліток, що ніяк не при звичається до цього дивного світу й не знає, як у ньому треба ходити.

«Тільки щоб тепер нікому не розповідати про себе й удавати, ніби нічого не сталося». Дарина повторює ці слова подумки декілька разів. Так ніби це допоможе. І суворо наказує собі нікому нічого не розповідати. Бо все, що ставалося тепер, зовсім не схоже на те, що було раніше. Принаймні зараз їй думається саме так. Дарина – по тому, як зі спорожнілого будинку роз'їхалися родичі й друзі, котрі відбули тут той час, який мали відбути, – могла днями сидіти нерухомо, дивлячись у вікно або не дивлячись нікуди. Забуваючи про час. Забуваючи про те, що навколо. Утративши бажання розмовляти й думати. Утративши бажання взагалі бути. Їй здавалося, наче всі люди позникали, все позникало, і тепер вона сама серед важкої порожності.

Залишалася пам'ять. Іноді Дарина тінню блукала по кімнатах, нашттовхуючися на речі. Ті, які належали мамі, а тепер не належали нікому. Дарина обмацувала їх поглядом, намагаючися пригадати, що вони означали для мами. Ваза із засохлими квітами. Картина на стіні. Різьблена скринька. Камінчик із сіро-блакитними прожилками. Напевно ж, вони щось означали, але тепер Дарина не знала, що саме. Ці речі були самотні та покинуті. Вони ображено мовчали й відверталися від Дарини. Речі не впізнавали її. Їм було з нею нецікаво. Дарина думала про те, що речі також сумують. Вони, мабуть, плачуть. Але вночі – коли ніхто не бачить. Тепер у маминій кімнаті така густа тиша – її можна різати ножом, кришити пальцями й виносити з кімнати із собою. Тиша бувала схожа на пухкий абрикосовий пиріг. Дарина відламувала шматочки тиші й виходила з ними надвір. Підкидала їх у повітря, і вони крихітними голубами, завбільшки з п'ятикопійкову монету, злітали вгору. Дарині було радісно й сумно дивитися на них. Іноді вона забувала про тишу, якої понапихала собі в кишені, і та перетворювалась на каштани, круглі та блискучі, або на яблучка завбільшки з виноградину. Дарина з'їдала яблучка, а каштани складала в себе на підвіконні.

Іноді, коли каштанам ставало тісно, вони зникали, по декілька чи по одному. Дарина ніколи не викидала їх сама. Мабуть, вони знову перетворювалися на тишу.

Дарині здавалося, що тепер мовчанка стала її улюбленим заняттям, справжнім хобі. Мовчанки бувають різними. Одна річ – мовчати під якусь дуже сумну та свою мелодію, інша – мовчати, видобуваючи звуки із розстроеного піаніно чи зі старої тріснутої сопілки. Роблячи це ні для чого, просто, щоби вони звучали, тоді тиха імла, що навколо, трохи розсіюється. А ще інша – коли раптом надходить обідня пора. Дарина сама на кухні, а на столі парують макарони. Дарина посипає їх тертим сиром, потім бере обрізану коробку з-під морквяного соку, напхану пакетиками з найрізноманітнішими запахущими приправами. Вона зосереджено вивчає коробку, наче не наважуючись вийняти пакетик. Потім виймає пакетик із провансальськими травами, розглядає малюнок і уважно читає напис на протилежному боці. Шавлія, м'ята, розмарин, естрагон, базилік й інші назви. Дарина обережно розкриває упаковку і принохується. Із численних запахів, що злилися в один, вирізняється м'ятний – гострий і холодний, як ніж. Дарина заплющує очі й згадує листя м'яти. Воно таке ж холодне та шорстке на дотик. «Це оркестр запахів, – думає Дарина, – і м'яту в ньому найбільше чути». Вона посипає макарони трав'яним порошком і обережно кладе розірвану пачку назад у коробку.

Запахи спокушають Дарину, бентежать і дивують. Часом вона уявляє себе карликом Носом. Він стоїть у них в кухні біля плити на ослінчику й зосереджено розмішує якесь вариво у великому казані. Йому лоскочуть ніздрі сотні відтінків запахів: солодкаво-приторні, цитринно-тоскні, гіркувато-духмяні. Карлик шукає потрібні йому запахи та вкидає їх до казана, помішуючи вариво дерев'яною ложкою. Час від часу принохується – зосереджено, насторожено. У нього довгий ніс, на голові стирчать жмутики волосся, він убраний у картаті штани й темно-зелену сорочку, а на шиї в нього зав'язана жовта, уже трохи вицвіла, хустка. Вона й себе тепер починає уявляти карликом Носом і веселішає.

Ще Дарина уявляє себе просто дівчиною-яка-сидить-на-підвіконні-підібгавши-коліна-боком-до-шибки-і-наспівує-мелодію. На ній чорні (або сірі) потерті джинси, невизначеного кольору ніби чоловіча сорочка та вовняні шкарпетки. Дівчина співає без слів, мало хто впізнає цю мелодію, бо це мамина мелодія, мама знає слова цієї пісні ой не цвіти буйним цвітом зелений катране. «Що таке катран? Каштан?» – думає Дарина, ліниво поглядаючи у вікно. Вікно на шостому або

сьомому поверсі (може бути й вище). Унизу швидкісна траса, по якій мчать машини. Навколо неї густа мамина мелодія. Унизу пролітають машини. І майже немає часу.

Дарина мало знає про все, що навколо – яке воно насправді. Іноді їй здається, що інші знають не набагато більше. Люди здаються їй загадковими. Те, які вони насправді, можна дізнатися, заглянувши всередину. Дарина не знає, що у них усередині. А того, що ззовні, вона не може розгадати. Дарина намагається шукати відповідь на загадку про людину. Це ще тоді, коли їй здається, що є сенс цим займатися.

Вона виходить на вулицю як серйозний дослідник. Уважно вивчає перехожих, намагаючися визначити, чим вони живуть, чого прагнуть, про що думають. Порівнює себе з ними, вивчаючи краєчком ока своє відображення у вітринах. Зосереджено дивиться на світ блискучими каштановими очима, усміхається химерною усмішкою, волосся падає їй на очі, вона забуває дивитися під ноги, не помічає сходинок, калюж і забуває про те, що дорогу треба переходити на зелене світло.

Дарина мріє гуляти нічним містом. Містом, якому багато століть, у якому багато старих будинків, вузьких вуличок і провулків, лунких бруківок і химерних ліхтарів. Містом, якого немає удень, яке тільки в темряві буває таким, яким є насправді. І немає значення, як по ньому йти, куди дивитися. Дарина задирає голову, небо затікає їй за комір, її сліди приклеюються до землі, і завтра голуби видзьобають їх.

Вечорами Дарина думала про те, як це, коли тебе немає. Вона розглядає свої овальні нігті, долоні, посічені численними лініями, фіалково-сині вени – бо у неї постійно мерзнуть руки – і не може зрозуміти, що буде, коли її не буде. І чи щось буде. І чого не буде. І як це – померати. Чи людина відчуває, як життя виходить із неї? Як важчає тіло, не хоче слухатися, бо вже їй не належить. Душа виходить із тіла і йде вузькою кладкою, яка віддаляє її від того, що тут і зараз. Даринина мама ступає на кладку і повільно йде по ній. Її крок легкий, хода граційна, наче у танцівниці. Тіло легке, наче невагоме. Худенькі руки прозоро-білі, вільно опущені. І тільки коли білий янгол із того боку подасть жінці-танцівниці руку, її

прозора долоня простягнеться йому назустріч. Мертве тіло відпочиває.

Заснути – це померти й бачити сновиддя. Тобто навпаки – померти – це заснути. Дарина завжди легко поринає у сни. Смерть – це зовсім не страшно. Може, смерть – це сон у долонях у Бога, тоді Дарині стає спокійно за тих, хто помер. І за маму.

Бог дарує нам сни про осінь про сніг про морозиво люди говорять у снах віршами часом прозою люди говорять у снах так як говорять насправді люди вирішують в снах більші та менші справи.

У снах для Дарини починається інше життя. Реальність, зовсім не схожа на денну. Сьогодні вночі Дарині наснилося, що у неї є свій сад. Вона садить духмяне зілля, присіла та вкладає у рівчачки довгасті, округлі насінини. «Щоб зілля проізрастало». Вранішнє сонце припікає спину, Дарина наспівує незнайому пісеньку – слова та мелодія самі прикочуються та приклеюються до губ: *Oregano, marjoram, chives they grew to fill the empty spaces in her heart... in my heart...*[1 - Олена Дженінгс, «Gardening».] Дарина мружиться від сонця і прокидається. А наступної ночі їй сниться, що вона їде в подорож до Італії, і маленький літак злітає з поля, порослого розквітлим конваліями. А ще наступної ночі сниться страуси, що гуляють по вулицях. Насправді Дарина чекає сну, в якому їй насниться мама. Але той сон не приходить. І коли нарешті мама їй сниться, Дарина навіть не може зрадіти – так стомило її чекання. Мама з новою зачіскою – здається, боб-каре, каже: «Нарешті постриглась гарно. Тут уміють стригти». Тепер у неї все гарне: волосся відросло, на тілі вже немає набряклих лімфовузлів, шкіра не жовта. Хоча там немає тіла. Тіло залишилось тут.

Дарина пригадує: тіло, що втрачає пружність, життєві соки, тіло, що виснажується і спотворюється. Тіло стає вузлуватим і повільно вмирає, як дерево. Тіло перестає бути красивим, воно перестає врешті-решт нагадувати саме себе. Тіло позбувається своєї тілесності, вивільняється від неї та зникає. Це оболонка, це наче шкірка, яку змія скидає з себе. Це вже не тіло.

Люди переходять життя, обростаючи подіями, враженнями, бажаннями, образами, спогадами та речами. Дарина уважно придивляється до речей, які її

оточують.

Занадто складно так жити занадто рано померти залишаються спогади квіти книжки закладки конверти залишаються тіні на стінах залишатися очі не бачать люди у сірому місті за вранішнім сонцем на вранішнє сонце крячуть крячуть і плачуть.

Дарина спостерігає за воронами, що граються в снігу. Ворони виявляються милими веселими птахами. І виглядають на білому тлі дуже красиво. Батько-ворон купує мале вороненя, заштовхуючи його глибше в снігову ямку. Вороненя сидить у сніговій ванні й задоволено стріпує крилами. Мама-ворона розчулено спостерігає за своїм дитинчам. Така ідилія. Дарині подобається ця вороняча родина.

Дарина не пише щоденника, принаймні вона не хоче це так називати. Вона записує слова – рештки денних вражень, переживань, побачене та почуте осідає у ній всередині, його так складно висловити. Але іноді можна видобути на поверхню. Дарина часом заримовує слова, бо їй здається, що так ними деколи можна більше сказати. Слова не завжди хочуть римуватися, вони штовхаються, б'ються, кепкують одне з одного й кидаються в різні боки. Дарина залишається без слів, але не полишає надії, що таки знайде потрібні фрази. Може, це й помилка. Дарина помиляється дуже часто. Потрапляє у безглузді ситуації, із яких не може знайти виходу. Помиляється в людях, ставлячись до них надто довірливо та наївно, помиляється в речах, бо не може знайти в них того, чого шукає. Помиляється в книжках, бо серед них ще не знайшла тієї, яку б сама хотіла написати. *Humanum errare est. Homo erragens* – це людина така, яка вона є завжди. Помилки часто породжуються незнанням, недосконалістю людського знання про себе, про людей, про світ. Люди помиляються у виборі фаху, друзів, світогляду, одягу та звичок. Помиляються в любові та життєвих стратегіях. Є помилки, яких не можна виправити. Але тільки не треба їх боятися і від них тікати.

Дарині подобаються дитячі віршики, смішні й банальні. Вона складає такі віршики для себе. Сьогодні їй хочеться написати вірш про зайця. Про зайця, що був добрим її приятелем. Зайці здаються їй добрими й також смішними. Вона

ніколи не бачила живих зайців на волі, тільки у звіринці та ще в маминому селі під лісом – щось бігло у траві, начебто сіре – і їй сказали, що то заець.

Мене проводжало зайчатко геть під дощем намокло чого тобі хочеться зайчику капусти хліба моркви йди додому мое вухате бо вже незабаром мій потяг на пероні махає лапою зайчатко таке самотне.

Дарина уявляє собі зайця з мокрою шерстю і замерзлими лапками. Дарину дуже рідко проводжають на вокзал. І ще рідше зустрічають. Вона любить сама приходити на вокзали і сама з них іти. Іноді вона скучає, починає скучати за намоклим зайцем, якого сама придумала. Вірш не вийшов дуже смішним. Змоклий заець здається їй беззахисним і сумним. А дощовий вокзал – холодним.

Дарина куштує слова, смокче їх, наче м'ятні цукерки. Заець гостинець від зайця гостина гості пригостити. Мама приходила з роботи, і Дарина бігла відкривати її портфель, щоб подивитися, чи є там гостинець від зайця, і знаходила його між зошитами та підручниками: пиріжок із капустою чи з сиром, чи з м'ясом, куплений у шкільній їдальні. Це трохи гумове тісто й підгоріла капуста здавалися Дарині найсмачнішою їжею.

Дарина повертається додому, несучи в руках пакет із морквяним соком. У руках вона могла нести щось інше. А могла не нести зовсім нічого й повертатися зовсім не додому. Дарині здавалося, що після того, як не стало мами, у неї не стало й дому. Принаймні вона неохоче туди повертається. Так воно буває, що зовсім немає значення, куди йти, бо ніщо тебе не приймає. Чи ніде не буде добре. Може, це те саме. Тому можна кататися, поки не відчуєш цілковитого отупіння, у метро, вибираючи різні стратегії, як їхати: чи від кінцевої до кінцевої, зібгавшись у куточку, чи виходити на кожній зупинці й чекати іншого поїзда в тому ж напрямку або повертатися на попередню зупинку та знову їхати на зупинку вперед і знову повертатися (це вимагає активності, це складна стратегія), чи доїхати до першої станції пересадок і сісти на іншу лінію та звідти їхати до кінцевої, чи ще якимось. Потім нарешті треба з цим покінчити, бо з усім треба покінчувати, і йти нарешті до виходу, рухаючися поволі, зупиняючись кожні півметра. Люди лаються їй у спину, але вона зовсім цього не чує. Їй здається, що вона щось забула, може, у вагоні, кажуть же вони, щоб пасажири не забували у

вагонах своїх речей, але це також не має аніякісінького значення. Це завжди так, коли чогось або когось не стає. Потім до цього можна звикнути, але спочатку дуже страшно, що треба до цього звикати й що з часом таки звикнеться. І тоді усе ніби заспокоїться всередині, і тоді з'являться інші події та інші люди. А поки що їх ніби немає. Такий порожній і такий великий світ. Вона сідає за кухонний стіл і ставить на нього пакет із морквяним соком. Потім переписує вірш про зайця – мене проводжало зайчатко геть під дощем намокло я привезу тобі зайчику солодкого соку з моркви. Відкладає папір, схилиє над столом голову й плаче.

Час, відведений людині, начебто стає її власністю. Власністю непевною та ефемерною. Хоча люди говорять про те, що розпоряджаються своїм часом із такою впевненістю, ніби це справді так. Кажуть: у мене немає часу, коли не хочуть чогось робити й присвячувати цьому час. Люди вділяють комусь час – час, відданий іншій людині може виявитися найкращим подарунком. Дарувати свій час – це дарувати себе самого, це найінтимніший подарунок.

Хоча переважно люди не знають, що робити з часом і куди його дівати. Час стікає, час розливається, час втрачається. Дарина також не знає, що робити зі своїм часом. І не знає, що в ньому діється. Не знає, що з її часом – він то мчить, то ледве повзе, його то забагато, то замало. Дарина намагається відшукати рівновагу, але майже постійно її втрачає. Час нагадує їй канат, по якому вона незграбно просувається, наче канатоходець-початківець. Канатоходцеві досить успішно добратися до кінця натягнутого каната. Більше нічого йому не треба, він ясно бачить перед собою мету. Дарина не знає, куди вона мусить прийти, і нічого не може сказати про мету. Все це колись закінчиться, але Дарина не знає, чи справді їй туди аж так кортить. Себто до кінця її власного каната.

Розуміння. Свобода. Смерть. Це слова, над якими Дарині конче треба подумати. Це те, що її останнім часом найбільше бентежить. Так, ніби їй треба біля них побути, біля цих слів. Щось зрозуміти, і тоді можна бути вільною. Взагалі, бути вільною – це дуже добре. Це все здається їй настільки інтимним, що вона майже боїться говорити про такі речі з кимось. Як розуміти смерть. Бути вільним у смерті. Хоча свобода можлива й раніше.

Вона іноді соромиться відкривати (оголювати) свої думки, майже так само, як соромиться відкривати (оголювати) тіло. Їй бракує відкритості, й вона панічно її боїться. Прагне розуміння, але їй хочеться, щоб це було чисте безпосереднє розуміння – без слів, пояснень і розповідей про себе. Дарині хочеться, аби люди розуміли її, не ставлячи зайвих питань. Розуміння без попереднього знання про об'єкт (чи суб'єкт) неможливе. Люди розпитують одні одних про рід занять, життєві події, світогляд, думки з приводу різних речей і так формують думку одні про одних. Часом вважають, що добре знають людину. А що означає фраза «я добре тебе знаю»? Що таке «знати»? Досконале знання про кожного посідає лише Бог. Він же здатен на безпосереднє розуміння – без словесних бар'єрів. Дарина вимагає від людей того, чого вони не можуть їй дати, шукає того, чого не може знайти, і щиро з цього дивується. Їй хочеться всього й одразу, чистої досконалості у стосунках – так, щоб назавше.

Вона також думає, що розуміння – це любов. Чи може, навпаки, але це не завжди має значення.

Історія людської любові може виглядати так. Він і вона познайомилися на автобусній зупинці. Він і вона познайомилися на парі з економіки (з математичного аналізу, з історії філософії, з молекулярної біології). Він і вона познайомилися на дискотеці. Він і вона познайомилися в метро. На пошті. У черзі до каси в супермаркеті. У поїзді. Ще десь, бо є так багато місць, де можна познайомитися. Він і вона слухали однакову музику, читали однакові книжки, ходили в кіно дивитись улюблені фільми. Жували в Макдональдсі гумові гамбургери, дивувалися зі смаку розчинної кави в пластикових скляночках. Вивчали одне одного напам'ять, придумували текст про іншого (іншу), і їм здавалося, що вони знають одне одного достатньо для того, щоби писати спільний текст. Коли все стане спільним і час також. Вони люблять одне одного – і пишуть текст про свої тіла, зафіксувавши його кожним дотиком до шкіри іншого. Вони вивчають одне одного, щоб готувати разом сніданки, народжувати разом дітей і підтримувати одне одного, коли часу в кожного з них стане катастрофічно мало. Потім вони повільно йтимуть по вулиці, тримаючися за руки, обережно переставляючи ноги, бо їхні старі тіла тепер такі крихкі, і хтось скаже: «яка зворушлива пара. Які гарні ці старенькі». Потім залишиться тільки закрити очі тому, чий канат життя закінчиться раніше. Такою буває людська любов, і вона прекрасна, навіть якщо не наважується цього сказати про себе вголос. Справжня любов – це свобода. Не треба бачити й бути поруч, аби любити.

Смерть – це завершення любові, люди так думають, хоча це й неправда. Коли хтось близький вмирає, ті, що залишаються, дивляться на життя зовсім інакше. Людина не може страждати від власної смерті, вона страждає від смертей інших – тих, хто дуже близький їй. Ми так і живемо, просуваючись із дня у день, і несемо із собою все більше й більше пам'ятей про різні смерті, які нас зачепили більше чи менше. Свого часу я майже заздрила дорослим людям, які ніколи не були на похороні. Я пам'ятаю більше похоронів, ніж весіль. Більше смертей, ніж народжень. Принаймні мені чомусь випало бути свідком саме смертей. Не можу зрозуміти, чому мені довелося саме це бачити. Двое підлітків ідуть по вулиці, узявшись за руки, він і вона. «Чи помер у тебе хтось?» «Ні. А в тебе?» «Теж ні». Вони ще зовсім далеко від того світу, у якому буває смерть, і вони знають, що таке ніби є, але майже в це не вірять. Таке буває не з ними. А в них є тільки їхні руки, їхні очі, й початок любові, й довге сьогодні, яке ніколи не закінчиться.

Дарина губиться у світі. Вона, як сліпе кошеня, не може зорієнтуватися у великих містах. Вона блукає містом, не запам'ятовуючи маршрутів, назв вулиць і номерів автобусів. Вона ніколи не знає, куди саме потрапить, якщо зверне у провулок А або в провулок В. Вона постійно втрачає орієнтири, і кожна її подорож власним містом стає першою подорожжю у світі. Дарина вбирає у себе вигляд будинків, дорожніх знаків, яскравих реклам, людський гамір та гул машин – і не запам'ятовує конкретних деталей. Іноді вона нікуди не поспішає, йде дуже повільно, вивчаючи все, що навколо неї; їй хочеться пальцями доторкатися кожної речі, щоб запам'ятати її розміщення, бо вона не певна, що їй вдруге вдасться сюди потрапити. Пам'ятати, що відчуває нога, коли ступає на бруківку. Як мружаться очі від яскравого сонця. Як осідає на щоках дорожній пил.

Дарина не тільки губиться серед речей, вона губить речі: рукавички, кулькові ручки, олівці, гребінці, проізні квитки, документи й записники. Вона ніколи не знає, що в неї є і чого немає, ніколи не рахує грошей у гаманці, і дослідження його вмісту майже завжди виявляється для неї великою несподіванкою. Іноді приємною, іноді не дуже. Витрушує звідти монети, використані автобусні квитки, візитки, чеки, фотографії, календарики, іконки, таблетки – серед цього хаосу речей їй затишно. Виїжджає з інших міст і залишає за собою безліч речей – вони житимуть своїм життям уже без неї, вона ніколи їх більше не побачить і не знатиме, що з ними сталося. Може, їх хтось знайшов, і вони стали комусь у

пригоді, може, ніхто їх так і не помітив, і вони тепер дуже самотні.

Дарина пише на аркуші слово «мама», літери беруться за руки і танцюють. Вони стають колом, кладуть одна одній руки на плечі. Вона багато разів пише це слово, щоб пам'ятати, як воно виглядає, бо тепер майже ніколи його не вимовляє. Язик забуває його звучання, а от пальці знатимуть це слово завжди.

Дарині потрібна фотографія. Фотографуватися вона не дуже любить. Бажання гарно виглядати не завжди можна втілити в життя. На фотографіях просто так Дарина майже завжди виходить гарно. На фотографіях для документів у неї напружено-перелякане обличчя, нажахані очі втуплені в об'єктив. Позування перед фотокамерою перетворюється на тортури. Дарині здається, що вона гарно виглядає, замислившись. Але замисленого одухотвореного обличчя об'єктив не помічає. Замисленість перетворюється на тупу й відсутню міну, очі, задивлені в небо, дивно заковані під лоба. «Невже я так виглядаю насправді?» – жахається Дарина, намагаючися побачити на фото одухотворену особу, якою їй хотілось би бути.

Дарина мие голову і навіть намагається зробити більш-менш пристойну зачіску. Укласти волосся – це теж велика майстерність, і цього Дарині майже не дано. Але сьогодні їй це вдається. Дарина пильно й суворо дивиться в дзеркало. Результат її майже влаштовує. Правда, позбутися блідості обличчя складніше. Тим паче, Дарина принципово не користується косметичними засобами, які могли б допомогти в цьому. Губи можна було би також зробити яскравішими, якби Дарина не загубила губної помади. Нової вона не купує, бо ще не втратила надії віднайти стару. Тому вона фарбує губи безколірною гігієнічною помадою і перед виходом кидає на себе останній погляд в люстро. «Безнадійно», – констатує скрушно, але діватися нікуди.

Дарина чвалає у фотоательє, яке порадив знайомий, – там, мовляв, дуже якісно. І фотографії зберігаються на комп'ютері, отож будь-коли можна прийти й замовити ще. Цифрове фото – це великий крок уперед. Сучасна техніка дає змогу людині стати іншою принаймні на фото. Фотограф не замикається в лабораторії, а чаклує над комп'ютером, роблячи поправки до зображення. Він стає майже Деміургом, творячи людину за образом і подобою її власних уявлень про себе. Фотографія може дуже відрізнятись від того, як насправжки виглядає

її власник.

Сивий пан у сірому светрі всаджує Дарину на стільчик. Він змушує її посміхатися «красивою та відкритою усмішкою». Через декілька хвилин на екрані комп'ютера з'являються декілька Дарин – усміхнених і замислених. Фотограф пропонує вибрати правильний варіант. Дарині більше подобається усміхнений образ себе, отож вона вибирає те фото, на якому усмішка здається їй достатньо «красивою та відкритою». Пан у сірому светрі задоволений Дарининим вибором. «Це іще без поправок, так що далі буде краще». «Які ще поправки?» – дивується Дарина. Він сміється і посвячує Дарину в чудеса комп'ютерного формування образу людини. Але найперше він мусить завершити потрібні «поправки» і на її фотографії: додає шкірі густішого персикового відтінку, витирає незліченні веснянки, чіткіше окреслює лінію уст, робить темнішим волосся. Потім, хитро й загадково усміхаючись, дає Дарині порівняти варіант «до» та «після». Дарині нічого не залишається, як збентежено промимрити, що різниця таки є. З фотографії «до» на неї дивиться замучене дівча з хворобливо-блідою шкірою, запалими щоками та сумною усмішкою. Фото подано крупним планом, тому всі цяточки, плямки, на які перетворились веснянки, виглядають просто відразливо. Ну, принаймні малопривабливо. На фотографії «після» до Дарини усміхається майже фотомодель, шкіра якої дихає свіжістю, ця дівчина виглядає не засмоктано-виснаженою, а тендітною і трохи ніби прозорою. А її сумовита усмішка видається загадковою та доброю. Фотограф-деміург задоволено спостерігає за реакцією Дарини. Йому явно подобається новий образ, який він щойно створив. «Ну, вас я, на щастя, не мусив омолоджувати. Бо старших жіночок доводиться». «Що, справді?» – видушує з себе Дарина. «О-о-о, – протягує фотограф. – А ось погляньте». І показує їй два знімки. З лівого боку – зморщена пані років шістдесяти, а то й старша. Праворуч її вже не впізнати – все начебто те саме, але цій особі можна дати років на п'ятнадцять менше. «Ви, може, й чоловіків омолоджуєте?» – іронічно питає Дарина. «О, у чоловіків забаганок ще більше. Їм ще важче догодити». І приносить Дарині цілу пачку фотографій. «Оцей ось пан хотів схуднути, то чому б ні». З лівого боку на Дарину дивиться добродушний товстун. А з правого – цей же чоловік, тільки щоки його вже не такі круглі, а подвійне підборіддя взагалі зникло. «Як лисий хоче, щоб у нього було волосся, то й волосся можна зробити», – веде далі фотограф-деміург і показує Дарині ще один знімок. Сорокарічний дядечко зліва аж ніяк не може похвалитися надміром волосся. Та й жалюгідні кущики в нього на черепі складно назвати волоссям. А на фото праворуч у нього пишна каштанова чуприна, чимось схожа на волосся у ляльок – чи то своєю штучною пишнотою, чи то дивним, ненатуральним блиском. «Якщо хтось тяжко поранений, а треба фото, то й цьому можна зарадити», – фотограф показує Дарині ще один знімок. Обличчя молодого хлопця все у

синцях, а біля лівої брови шрам. На фотографії з поправками його обличчя чисте, без жодного ганджу. Дарина ніяк не може оговтатись і тільки спантеличено водить очима туди й сюди. «Отож-бо, – лукаво підморгує їй фотограф. – Як треба будуть ще фотографії – приходьте».

Кінець ознакомительного фрагмента.

notes

Примечания

1

Олена Дженінгс, «Gardening».

----

Купити: [https://tellnovel.me/ru/mat-yash\\_dzv-nka/rekv-m-dlya-listopadu](https://tellnovel.me/ru/mat-yash_dzv-nka/rekv-m-dlya-listopadu)

Текст предоставлен ООО «ИТ»

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию: [Купити](#)